Inkeriläinen heimoveteraani

JUHO SAVOLAINEN

INKERIN MUISTELUKSIA

INKERIN MUISTELUKSIA

Inkerin lippu

Kolmivärisen saimme me lippumme,
sitä kunnialla kannamme.
Isät pojilleen sen ovat luovuttaneet,
valan lipulle vannomme me.

Keltavärin sai viljavat vainiot,
värin punaisen linnojen muurit.
Värin sinisen Nevan sai virrasta,
se on mahtava, voimakas, suuri.

Lipun saimme me, hymnin ja vaakunan,
sisun rautaisen taatoilta saimme.
Vuosikymmenet oli se salassa,
nyt kunnialla kantaa jo saamme.

Ovat isämme hymnissä laulaneet
aamukoin meille heijastamaan.
Nyt on aika jo meidänkin herätä
omaa maatamme rakentamaan.

Lähde

1.12.1994

Vanhat vaarit ovat valinneet
kylän parhaasta paikasta,
missä pieni joki kiemurtelee
lähdevedestä kirkkaasta.

Vesi kirkas meille toi elämää
koivuille, tuomipuille.
Jokivarrella lapsemme kasvoivat
leikkien naurusuilla.

Lapsemme joessa paljain jaloin
kaloja pieniä pyydystivät.
Rannalla itkivät pikkuiset siskot,
kun hoitajat heidät unohtivat.

Aamulla varhain soi paimenpilli,
lehmiä karjaan jo lasketaan.
Metsän laidassa rehevää heinää
iltaan asti ne maistuvat.

Iltaisin karja jo joelle saapuu,
paimen se torvella toitottaa.
Karja se kiireesti kotihin rientää,
karjakot sitä jo odottaa.

Omal maal

Hauskaa olis olla omal maal
ihanas omas Inkeris.
Vielä olis rauha päällä maan,
miten ennen vanhaan olikin.

Silloin oli vielä oma maa,
kaikki oli vielä ennallaan.
Äidinkieltä saimme oppia
huoneet Herran oli paikoillaan.

Töitä tehtiin aamusta iltahan
oman kolhoosimme pellolla.
Vuoden jälkeen sitten luvattiin,
kerran vuodessa tili maksettiin.

Sota tuli meidän omal maal
tulivat myös saksalaisetkin.
Kolme vuotta sodan jaloissa,
kunnes tuli Suomi hakemaan.

Omaa maata ei silloin ollutkaan,
yhdessä paikassa saanut ei asua.
Käsky tuli, saimme lähteä,
vain vuorokausi aikaa annettiin.

Inkerin historiaa

Metsä muuttuu viljapelloksi,
Suomen poika jaksaa.
Kasket polttaa, viljat kylvää
ja kalliin hinnan maksaa.

Pettua leipään sekoitettiin
satoon uuteen asti.
Jäisi mitä maahan kylvää
vuodeksi seuraavaksi.

Nyt viljapellot viherjöivät,
pojat auraan tarttuivat.
Sinisilmät äidin avuksi
morsiameksi varttuivat.

Joulu meillä jalo juhla,
jota rauhassa pyhitettiin.
Hevoskyydillä jouluaamuna
kirkkoon kyyditettiin.

Kerran kelpasivat keisarille
pojat Inkerinkin.
Rinnoin Venäjää puolustivat
pojat Inkerinmaankin.

Menneisyyden muistoja

Meille useasti talvi-illoin kokoontuivat naapurin vaarit kylään. Kyllä heillä juttua riitti. Ei silloin sähkövaloa ollut. Öljy oli kallista. Vaarit istuivat pimeässä ja muistelivat omia esi-isiään. Me silloin pikkupojat olimme korvat hörössä ja saimme kuulla kaikenlaisia tarinoita.

Esi-isämme saapuivat Suomesta,
saivat metsistä peltoa raivata.
Metsä antoi riistan ja ravinnon,
veroista vapaa he olivat

Työ raskas oli heidän harteillaan
korvesta leipä ansaita.
Toivoa toista ei ollutkaan
kuin Herraa kiittää hartaasti vaan.

Pyhät silloin muistivat he pyhittää
ja arvolla työnsä myös ansaita.
Herra kuullut on rukouksemme
rauhassa elää ja iloita saamme.

Suuri Pietari, Kuningas Venäjän
uusi kaupunki valtasi Inkerinmaan.
Sotavangit ja vangit Venäjänmaan
myös Inkerin kansa sitä rakentamaan.

Nevan suulle nousi kaupunki miljoonien,
se nousuaikaa oli maallemmekin.
Kansa Inkerin kaikki sai kaupaksi,
he varttuivat näin varakkaammaksi.

Joulu kallehin pyhä oli Inkerissä,
jo aamulla pollet oli valjaksissa.
Vainot, mummot ja lapsetkin
joulukirkkohon kaikki saatettihin.

Kelpasivat keisarille pojat Inkerin,
rinta rinnan taistelivat kera venäläisten
Kaatua he saivat kuin urhot Inkerinmaan
eestä keisarin ja Venäjänmaan.

Äiti Inkerin

Monet kehhuut ennen sottaa
kuin ol hyvä ellää.
Uamust iltaa kolhoosis
ja rahhaa ei riittänt kellää.

Vaimo ja lehmä kormilitsoi,
koko perreen syötti.
Maito vietii valtiol
ja loput toril myötii.

Seitsemän virstaa salkut seläs
Hatsinaa hyö männiit.
Toivat elon selässään
ja töihin sit viel männiit.

Iltasil ko kottii tulliit
työt ol tekemättä.
Ruoka laittaa, lehmä lypsää,
sotkut pesemättä.

Miehet reisuis metsätöissä
kevättöihen asti.
Normit täyttää valtion
jot ei tulis strahvit.

Tulliit normit perunoilkii,
jos mitä tarhas kasvoi.
Lehmäkii ko mahoks jäi
kaupan voilla velat maksoi.

Lohanormit, sian nahka
valtiol pit antaa.
Lehmä muuten konfiskoitiin,
olit silloin vasten valtaa.

Hevosta sai kerran kuussa
puihen kans aijaa.
Ei maitorahoista riittänytkään
ko normit viel ol vaijjaa.

Kunnia Inkerin äiteille
heitän työnsä vuoksi.
Saisi panna muistomerkit
joka kirkon luoksi.

Juho Aaponpoika Savolaiselle

6.8.1996

Isät Inkerin

Vala vannottu Venäjän tsaarille
maalle omalle uskolliset.
Vielä kelvanneet Venäjän kuninkaalle
myös sodassa urhoolliset.

Sota kauemmaks Venäjän maalta
sinne Balkanin niemelle.
Siellä kaatuneet sankarit urhoolliset,
mutta millaisella mielellä.

Ei sodasta saada voi kunniaa,
sen Herra on määrännyt.
Veljeshaudatkin jääneet on vieraalle maalle
ja iäksi uhohdetut.

Sota mieletön käynyt on kylliksi,
kuka peltoja kyntää ja kylvää.
Veli veljeä sodassa murhannut,
maalle kylvänyt nälkää ja kylmää.

Jossain kaukana vieraalla maalla
maasta omasta unelmoin.
Valkokoivut ja tuoksuvat tuomet
muistot ikuiset mieleeni toi.

Pojat Inkerin

Miten vieraana Venäjänmaalla
ensiaakkoset annettiin.
Alkuelämää taatoilta saimme.
valat kalliit me vannottiin.

Kouluiässä joskus mä mietin,
että jossain on toinenkin maa.
Isät saapuneet ovat karuhun maahan
uutta elämää rakentamaan.

Ei vuosia tarvinnut monta,
olin nuori ja kokematon.
Sota saapunut Inkerinmaalle,
matka edessä tuntematon.

Isä levon sai siunatussa maassa,
sitä olemme puolustaneet.
Se maksettu on kalliilla hinnalla,
emme milloinkaan katuneet.

Pitkä myrskyinen elämäntaival,
harvoin päivä on paistanut.
Kaiken sen on Herramme luonut,
mitä elämä tarjonnut on.

Reppu

5.5.1996

Äiti reppuun on eväitä laittanut,
isä siunasi maailman matkaan.
Kostui siskojen silmissä kyyneleet,
siitä kulkija velkansa maksaa.

Nuoruuden ajan parhaimman
olin vankina vieraalla maalla.
Elämässä olenkin miettinyt,
ettei maata mulla olekaan.

Reppu tyhjänä maailmalla
lepää vanhukset mullassa maan.
Kotipihalta en kukkia saanut,
ne jääneet ovat rajojen taa.

On jokaisella elämäntaival,
oma kaikilla määränpää.
Viime tuomio heillekin koittaa,
sitä rahalla ostaa ei saa.

Muukalaisena nyt maailmalla
jäänyt on Inkeri synnyinmaa.
Vallan voimalla Inkerin kansaa
perikatoon ei tuhota saa.

Vaarille

Isoisän visakoivu
kasvoi pihamaalla.
Meille jäänyt vaarin muisto
ei joutunut kasvamaan.

Koivu kukoisti parhaimmillaan,
vielä vaarii muistettiin.
Lännestä saapui musta pilvi
koivu kaadettiin.

Koivusta saivat valkoristin
sankarit Saksan maan.
Isoisän koivusta
jäi pieni taru vaan.

Ei koivua, ei hautoja
sota jälkeen jättänyt.
Vain vaarin pieni tarina
valkokoivusta jäi.

Vaarin hauta hävinnyt on
vanhassa kalmistossa.
Ei Herran rauhassa olla saanut
vaikka rauha on palannut.

Vanha vaari

14.2.1996

Pakkasiltana taivaskin punainen,
pilvihattarat kullalle hohtavat.
Pirtin perällä uunin lämmössä
vanhat jermut toisensa kohtaavat.

Vaari halkoja takkaan on lisännyt,
entisaikoja muisteltiin.
Aika oli, kun auraan ei tartuttu,
mutta sentään me pärjättiin.

Pitkä taival on yhdessä kuljettu,
leipää yhteistä vuosia ,syöty.
Nyt aikoja menneitä muistellaan,
ei laiminlyöty ystävyyttäkään.

Ei elomme silkkiä, samettia ollut
mitä saimme me lahjaksi.
Jos maailman myrskyissä erehdyimme,
pyydämme tekomme anteeksi.

Viivy hetkinen ystävä luonani
kuin ennen mun rinnallain.
Nyt vuodet ovat jatkaneet kulkuaan,
takan edessä muistellaan.

Valkokoivu

Meillä Inkerissä oli ennen vanhaan tapana istuttaa puu muistoksi lapsille. Vaari oli tuonut metsästä kaikkein kauneimman koivun ja oli käskenyt meitä lapsia muistamaan häntä. Kun Saksa oli miehittänyt Inkerinmaan, meidän kylään oli kaatunut saksalaisia sotilaita. He kaatoivat koivun ja tekivät siitä valkoristin. Vuoden päästä nostivat arkut ylös ja hautasivat yhteiseen sankarihautaan.

On oma meidän Inkeri
ja Suomi isänmaa.
Vaikka missä saimme kulkea
oli kaipuu kotiin vaan.

Valkokoivun isoisä
omaan pihaan toi.
Se saisi kasvaa, kukoistaa
— häntä unhoittaa ei voi.

Saivat koivusta valkoristin
soturit Saksanmaan.
Isoisän koivusta
jäi pieni taru vaan.

Ei koivua, ei hautoja
sota jälkeen jättänyt.
Vaarin pieni tarina
on valkokoivusta jäänyt.

Inkerin muistoja

2.7.1995

Äiti lauleli kehdossa lapselleen,
olet hento ja pikkuinen vielä.
Vartut vahvaksi, kasvat isommaksi,
vaarat kaikki ovat elämäsi tiellä.

Kesähelteessä taivaskin varjoili,
pilvet mustat jo lännessä pauhaa.
Emme voineet silloin aavistaa,
mutta sydämessä ei ollut rauhaa.

Kodista isän lapset ovat lähteneet
omaa onnea maailmalta saamaan.
Kova kohtalo meitä on koetellut
kulkiessamme vieraalla maalla.

Vuorokausi aikaa meille luvattiin
käydä raakkaalla omalla maalla.
Punaristi oli passihin merkattu,
alkoi matka jo Siperin maalle.

Kotipihalla koivu vielä kukoistaa,
sen alla vain levätä sain.
Ei muuta ole jäljelle jäänytkään
kuin kulmakivet ja ohdakkeet vain.

Ajat entiset koivu toi mieleeni,
miten lapsena leikittiin.
Aikaa kaunista oli se nuoruuden
koivun alla kun muisteltiin.

Jouluaatto kirkkomaalla

27.12.1995

Valkoinen lumi ja huurteiset puut
on kalmisto kauneimmillaan.
Jouluaattona kynttilät syttyivät
tulimerenä haudoilla.

Jouluyönä ovat soihdut valaisseet
lepopaikkoja sankarien.
On seppeleet laskettu haudoille
nöyrästi rukoillen.

Ovat sankarit ennenkin kulkeneet
harjutietä kirkkohon.
Nyt kynttilät valaisevat hautoja,
heille velka on korvaamaton.

Kirkas lumi ja taivas sininen
valaisee aamulla kalmiston.
Soihdut viimeiset aamulla sammuneet,
hanki valkoinen peitteenä on.

Kirkkomatka

Jouluaamuna kirkkotiellä
vaari muisti ”Varpua”.
Miten ennen hevoskyydillä
matka oli joutuisa.

Varpu juoksi kirkkotiellä
ei sitä voineet ohittaa.
Matkan päässä kirkkopihalla
Varpu meidän seisahtaa.

Kynttilöiden tummat valot
jouluna saa tunnelmaa.
Vanhat, nuoret joulukirkkoon
Varpu pian jouduttaa.

Nykyajalla joulukirkkoon
Varpulla ei ajeta.
Pian joutui kotimatka
Varpua vain muistellaan.

Varpumme on raskaat ajat
kunnialla täyttänyt.
Meidän pitäisi kunnioittaa,
sen on Varpu ansainnut.

Entinen joulu

On jäänyt muistiin vielä hauskoja jouluja, kun isä antoi luvan lähteä joulukirkkoon hevoskyydillä — matkaa oli 12 kilometriä Koprinaan. Oli iso kuusi koristettu ja kynttilät valaisivat koko kirkon. Se on jättänyt meille ikuisen muiston. Se oli puukirkko, joka oli sodan jälkeen palanut.

Varpu varhain on ruokittu tallissa,
joulukirkkohon lapset ovat valmiina.
Luvan lapset ovat saaneet isältään
joulujuhlaa kirkkohon viettämään.

Kulkusten kilinä kauas jo kuuluu,
tähdet ne loistavat taivaalla.
Ryysymattojen alla on lapsilla lämmin,
lunta päällemme kaviot pyryttää.

Joulukuusi on kirkossa, kynttilät loistaa,
jouluvirsiä kirkossa veisataan.
Se on jättänyt lapsille ikuisen muiston,
minkä lapsenlapsille kertoa saa.

Kielletty joulu

On vielä muistiin jäänyt kiellettyjä jouluja. Kyllä se tuntui meistä lapsista kauhealta, kun kuusi oli vietävä talliin piiloon. Se oli vietävä niin kiireesti. Koko juhla oli mennyt piloille.

Valmiiksi on valittu metsässä kuusi,
aattoa lapset jo odottaa.
Isä illalla salaa jo metsähän lähtee
kuusta jouluksi lapsille hakemaan.

Verhot on vedetty akkunaan kiinni,
kuusta huoneessa jo laitetaan.
Valmiina kuusi saa jouluun saakka
pimeässä huoneessa odottaa.

Vaari jo julisti jouluksi rauhan,
jouluvirsiä perheessä veisataan.
Ei vieraita jouluksi kutsua saanut,
kielletty joulu oli Inkerinmaalla.

Toi naapuri sanoman: vaara on eessä,
joululauluja lapset vielä lauloivat.
Isä kuusen on tallihin vienyt,
Varpukin joulua juhlia saa.

Viesti

On viesti meille kallehin,
minkä isät ovat jättäneet.
Velkaa olemme taatoille,
jota emme ole täyttäneet.

Jos kaikki vainovuodet
pois voisimme unhoittaa,
miespolven yhden ohi
voi silloin kadottaa.

Koura pieni on jyviä jäänyt,
päässeet multahan oman maan.
Ovat keväällä lämpöä saaneet,
saivat kylväjän iloitsemaan.

Sato hyvä on syksyllä saatu
siitä pienestä kourasta.
Saavat isämme levätä rauhassa
siellä kalmiston mullassa.

Inkerin juhannus

13.2.1995

On juhannusjuhla ja kukat ne tuoksuvat,
koivikot vihreät, kaunis on maa.
Neitoset lehdossalaulujaan laulavat,
juhannuskoivuja kujilleen tuo.

Kotien edessä kunniakujat,
koivikot tuoksuvat, vihreä on maa.
Syreenit saivat jo valkoiset vaipat,
kesäisen kadon sai kukoistamaan.

Kokkojen valossa juhannusyönä
aamukasteessa neitosen tanssivat.
Taikoja tehden he lintujen laulussa
armaita itselleen etsivät.

Aamulla aittahan nukkumaan mennessä
taikoja toisilleen kertoivat.
Lempi monille leimahti juhannusyönä,
useille oli se pettymys vain.

Ei onnea kohdannut taikoja tehden,
on mentävä aamulla nukkumaan.
Eivät armaita löytäneet juhannusyönä,
ensi vuonna jälleen taas tavataan.

Lemmen silta

Liekö totta vai tarua kerrottu
Lemmen sillaksi nimensä sai.
Silta pitkä ja kapea salmessa,
muistot kauniit tuo unelmissain.

Silloin rakkaus sillalla leimahti
ensi kerran kun kohdattiin.
Satakieletkin lauloivat lehdossa,
kun me lemmestä haaveiltiin.

Lempi leimahti monille sillalla,
aamurusko jo sarastaa.
Kuinka kaunis on lempiä nuorena
ja hellästi rakastaa.

Valat kauniit me sillalla vannottiin,
suvi-iltoja vietettiin.
Olla yhdessä iäti luvattiin,
viimein hääkellot soitettiin.

Inkerin häät

Muistoksi meidän lapsille, myös lastenlapsille, sillä he eivät tiedä, miten ennen sotaa Inkerissä häitä vietettiin.

Pitäisi tehdä pieni runo,
mitä vielä on mielessä.
Kaikki ne eivät unohtuisi
ja muistaisi oman kielensä.

Poika kun tahtoi naisen ottaa,
puhemies piti olla.
Jos yhtä kiitti, niin toista moitti,
se oli hänestä louhka.

Pojat kun läksivät rahomaan,
se vielä oli vähän sallaa.
Kun tytöltä sai rukkaset,
se teki pojalle narraa.

Jotkut pojat monta kertaa
samalla reissulla kävivät.
Saivat rahat takaisin
ja vanhoiksipojiksi jäivät.

Ottamaan kun lähdettiin,
olivat hevoset koristettu.
Viinapullot mukana,
niillä morsian lunastettu.

Miniä kun tuotiin uuteen taloon,
pantiin ovet kiinni.
Isäksi ja äidiksi nimittää
piti pojan vanhempiikin.

Meillä kylässä oli laulaja,
joka pitopöydässä lauloi.
Omaa kiitti ja toista moitti,
sitä pitoväki nauroi.

Pöydän takana pieni poika
morsiamen sylissä istui.
Mitä se oikein tarkoitti,
ei ole keltä kysyy.

Kolme päivää kuominoilla
pitoväki tanssi.
Pistivät välistä tappeluksi,
vieraat pojat pakoon marssi.

Antti Karhun muistolle

Hän oli kylän pappina toiminut vallankumouksen jälkeen Liissilän ja Koprinan seurakunnissa. Se iso tammi, joka on säilynyt näihin päiviin saakka, on Karhun istuttama. Hän oli kaikkein köyhimmästä perheestä Kankaan kylässä. Muuta ei hänestä ole jäljelle jäänyt kuin se iso tammi; sinne Uraaliin on kadonnut. Sieltä ei ole koskaan palannut.

Muisto

Naapurin rajalla tammi kasvaa
niin iso ja korkea.
Satavuotisjuhlaansa
se kohta viettää saa.

On muisto sielunpaimenen
niin kaunis ja ihana.
Ei sodassa se sortunut
eikä pakkastalvina.

Oli karkoitettu kodistaan
yli Uralin vuorien.
Koti ryöstetty ja poltettu,
kotimaahansa tullut ei.

Siellälaajalla Venäjän maalla,
jossain mullassa Uralin maan.
Hautakumpua ei jäljelle jäänyt,
yhteishaudassa levätä saa.

Leipä

On laajat viljavainiot
varrella Nevajoen.
Niitä taatot ovat viljelleet
kautta vuosisatojen.

He raivas pellot, rakens talot,
vauraat kylät nous.
Saimme koulut omalle kielelle,
lukutaidottomuuden pois.

Jos taatot nousis mullasta
omaa maatansa katsomaan,
miten laajat viljavainiot
rikkaruohoa kasvavat

Eivät anteeksi he antaisi
meidän sukupolvelle.
Miten leipää kultaan vaihdetaan
pellot omatkin kasvaa vois.

Pohjan tuulet

5.12.1994

Kylmät pohjan tuulet
lämmön meille toi.
On taakka raskas kannettu,
se pian loppua voi.

On ihmiselo kirjavaa,
joka vaihtua voi kuin tuuli.
Vaikka etelästä puhalsi,
mä pohjan tuuleksi luulin.

Loimu revontulien
on outo näky meille.
Se muistiin tuopi pohjolan,
tähti pohjan loistaa meille.

Se tähti meitä johdattaa
maailman kulkuteillä.
Vaikka kuinka raskas taakka ois,
se kannettava on meidän.

On saavutettu määränpää,
taas oomme kotimaalla.
On vuodet sinne kaivattu,
nyt siellä elää saamme.

Pääsiäinen

Ensimmäinen jumalanpalvelus Pyhän Nikolain kirkossa.
Hatsina 1994

Jo ovet aukenivat
Pyhän Nikolain kirkossa.
Ne puolisataa vuotta
suljetut olivat

Saapui kansanjoukko
Herran sanaa kuulemaan.
Se oli pääsiäinen,
kansa tuli rukoilemaan.

Jos Herran huone voisi
sen kaiken kertoa,
mitä seinät ovat nähneet,
ei niillä olisi vertoa.

Kaikki kirkon kirjat
tuhkaksi polttivat-
Kalliit meidän aarteet
jalkoihin polkivat.

Risti sekä kellot
alas kiskottiin.
Silloin Herran sanaa
Inkerissä pilkattiin.

Karkotuksen teillä
salaa rukoiltiin,
että saamme kerran
oman kirkkomme takaisin.

Kolme vuotta vielä odotimme,
milloin ovet aukeaa.
On rukouksemme kuultu:
kellot jälleen kajahtaa.

Tekokulkurit

10.10.1995

Suomalaiseks olen syntynyt,
muukalaisena kuljeskelen nyt.
Oikeastaan en mä tiedäkään,
miksi mua kutsutaan.

Kaukoitään olen kulkenut,
suomen kieltä en jättänyt.
Äidinkieli oli salassa,
suomalainen olin kirjoilla.

Milloinkaan en voinut uskoa,
että oman koivun alla saan istahtaa.
Aurinkoisen isän helmassa
Siperian laajoilla aroilla.

Luojan kiitos vapaa olla saan,
sorronaika on jäänyt selän taa.
Pohjantähti meitä johdattaa ja
Herran turvassa nyt kuljetaan.